

sveče, bencin se ji uname, ogenj poloti se lehkega krila in ubožica je postala žrtev svoje neprevidnosti.

Marsikako nezgodo povzročilo je tudi poparjenje. Zlasti otroci, ki se radi motajo drugim pod nogami, naj se nikar ne potikajo v kuhinji, kjer se ima vedno opraviti s kropom. Tudi pri prelivanju vrele juhe itd. naj se vedno ravna pazljivo. Poparjenje z vrelim oljem, kovinami itd. dogaja se večinoma le v tvornicah; ako se slučajno ima opraviti v gospodinjstvu s temi tvarinami, treba je tem večje paznosti, ker je temperatura pri tem izredno visoka.

Opekline pa povzročijo se v časih tudi s kisljinami ali lugi. Vsa ta kemikalija naj se varno shranjujejo, zlasti da ne pridejo otroci do njih, ter naj se steklenke, v katerih se hranijo, vedno signirajo s primernimi, na njih nevarnost opazujočimi napisi.

Oziral sem se pri navedenih slučajih na najpogostejše uzroke opeklin, ki povzročajo velike in razširjene opekline, saj samo take pridejo v bolnico. A treba je preprečiti njih razširjenje in ugasiti ogenj takoj spočetka, ako je to le mogoče. In tudi tu je mnogokrat kriva nepremišljenost, da se to ne zgodi pravočasno. Dotičnik sam in obližje je običajno tako prestrašeno, da ne vé takoj, kaj naj stori, a uprav to je zamuda vsake sekunde usodna. Mnogokrat teče uboga prestrašena žena iz sobe k sosedu, z vetrom dobi ogenj le netiva, in ko dospje k sosedu, je že vse krilo v plamenu, ona po vsom životu ožgana, v tem ko bi preje lahko udušila ogenj in preprečila nesrečo. Druga začne si strgavati obleko, kar ji le malo hasne, a zato vse roke ožge. Ako ni takoj pri roki vode, naj se uduši plamen s tem, da se dotičnik zakrije s kocom ali debelo odejo, ki se mu tesno ovije. Nato seveda se mu mora obleka odstraniti. — Ako se je koga poparilo, ali ako se je ožgal s kisljinami ali lugom, oblije naj se z mrzlo vodo.

Po ugasenju ognja treba je olajšati velike bolečine z mrzlim obkladkom, ki se pogosto menjava ali pozneje z namazanjem opekline z oljem, čez kar se položi vata in na lahko pritrdi. Skrbi se naj za zdravniško pomoč in za eventuelno prevedenje v bolnico. V vsaki dobro opravljeni bolnici imajo posebne „vodne postelje“, katere zdravnik v sili, dasi težavno in nepopolno, lahko inprovizuje povsod. S tem se ponesrečencem vsaj odstranijo bolečine, ako tudi se ne prepreči nesrečni izid.

K sreči sicer niso opekline običajno tako prostrane in tako velike, in vsled tega tudi ne tako nevarne. A ker nesreča nikdar ne miruje, dolžnost nam je, storiti vse, kar je v naši moči za njeno preprečitev. In v kolikor so nesreče povzročene po nevednosti ali nepaznosti, preprečijo se lahko marsikdaj s primernimi razjasnili, pouki in opomini. Zato želim, da mile Slovenke ne pozabijo teh opozoritev, (dasi jim menda nisem povedal nič novega), temveč da si vedno in vedno kličejo jih v spomiu pri svojem ravnanju,

Moda in strokoznanstvo.

Spisuje M. Kunc. (Dalje.)

Najzvestejša naročnica strokovnih spisov pa je pridna in varčna gospodinja. Pri nas v Slovencih tega stavka marsikedo ne bode niti prav umel; če tudi je popolnoma resničen. Prevladuje pri nas še mnenje in zastareli nazori, da razširjenje strokoznanstvih ved, kakor tudi modnih listov pospešuje gizdavost in potratnost!

Té posledice tacih nazorov in brezbriznosti v gospodarskih stvareh pa vže sedaj občutimo.

Ne varajmo se! Modi ne zapirajmo potov s tem da v slovenskem jeziku nimamo nikacih sredstev za tekmovanje v proizvajaju. Rokodelstvo naše; pa tudi domače delo in umetnost gre pri oblačilnih strokah rakovo pot. Rokodelstvu se sicer tudi drugje tako godi; a to preide v roke velike industrije *katere pa pri nas nimamo*. A strokovne vede se mej drugimi narodi širijo in domače dele je ravno vsled zadostujočih poučnih sredstev jako imenitna obramba nasproti veliki industriji; ker omogoči ženstvu da si v domačem krogu, *torej na najcenejši način* oskrbuje ukusna in moderna oblačila.

Naši trgi pa se čedalje bolj preplavljajo z izdelki ki niso izvršek domačih rok. Celo v mestih, ki so nastale po rokodelstvu kupuje osobito srednji stan vse svoje oblačilne potrebščine izgotovljene v prodajalnicah. Svote ki se izdajajo pri nas za tuje delo in izdelke, počenski od navadnega priprostega perila do najdražjih vrhnih oblačil; za rokovice, klobuke, solnčnike in druge več ali manj potrebne stvari in lepoticja, *grdo leto za letom v večji meri izven naše dežele*.

Te svote znašajo stotisoče narodnega premoženja; katerih ne dobimo v nobeni obliki več nazaj! V nekaterih stvareh dobila je konfekcijska trgovina že neomejen monopol, in če se o pravem času še kaj ne ukrene postane naš narod v oblačilnih strokah popolnoma poslužen tuji industriji.

Ni še tako dolgo kar so nastale omenjene razmere. Pred dvajsetimi leti še, naročevalo in dobilo je naše ženstvo *vse kar prištecamo oblačilnim strokam*; — *doma, — ali v deželi!* Naše šivilje in modistinje zadoščale so vsem zahtevam in kdo mi ne bode pritrnil, če rečem: Takrat ko se je še vse doma izdelovalo bilo je naše moštvo; *osobito pa tudi ženstvo finrje, ukusneje in razmeroma tudi cenrje — ker soli lneje, — opravljeno nego sedaj!*

Značaj.

(Legenda)

Značaj, najkrasnejši junak in najmodrejši mož p r i š e l je nekoč iskat si primerne žene v Slovencih.

Potuje po lepi slovenski domovini, videl je pri nekem studenčku dve krasni mladenki.

Na prvi hip mu ena in druga silno dopadeta, in kar pričel je razgovor ž njima in tako-le prijazno rekel.

— Pozdravljam vaju, krasni mladenki! Tujec sem iz devete dežele in sem prišel v vašo lepo domovino da si žene poiščem. Vidim, da mi je sreča mila, ker sem tako brzo naletel na krasotice, hočem si jo izbrati izmed vaju, ako vama bodem ugajal.

— Dobro došel, prijazni tujec: odgovorila je prva. Nič nisi napačen in že na prvi pogled mi bolje dopadaš nego naši domači priprosti vsakdanjiki.

— Hvala ti, lepa mladenka! No pa, se moram vendar z vama razgovoriti da vaju bolje spoznam. Najprej kdo si ti, ki si me tako laskavo pozdravila? odgovori, lepa Slovenka!

Lepa res vtegnem biti, a Slovenka ne! ali bolje, da ti pravo kažem, rodila me je slovenska mati; jaz pa sem z bistrim umom, takoj izprevidela, da Slovenec ni nič na svetu, in sram me je bilo svojega naroda in svoje matere.

Toda jaz hočem vendar nekaj biti. Po imenitnosti in po časti hrepenim vse dni, in ker doma je ne dobim, iščem jo pri srečnejših, pri tujcih. Tujce spoštujem, tujce uvažujem in hvalim in tujcev sem vredna; in ker si ti tujec, in se jaz že tako lepo s teboj ujemam, mislim da je naposled prišla ura moje sreče, in da me ti vzameš za svojo izvoljenko in sebi primerno ženko.

Značaj ni na to rekel nič obrnil se k drugi in jo vprašal:

— A ti, krasotica, kaj mi ti praviš o sebi? Slišati moram obe, seveda, da boljše izberem.

— Prijazni tujec, priprosta sem Slovenka; in ker mi zdrav um in pošteno srce pravita, da kdor svoje začne in se izneverja svoji majki, postopa nevhvaležno in nepošteno in se samemu Bogu zamerja, ker ni zadovoljen s tem, kar mu je on dal, zato ostanem rajši preprosta, nego da delam nečast sebi in svojemu rodu.

— Ah, ah! ti pa si prava! Premisli bolje kaj govoriš, ti prevzetna deklica! roga se ji navidezno Značaj.

— Prevzetna nisem, zato pa si tudi imenitnosti pri tujcih ne iščem. Zadovoljena sem s svojim, in ponosna na svojo, dasi prosto in ubogo, vendar lepo in pošteno majko, za katero bom vedno skrbela, in če bo treba še življenje dala.

Če misliš zmotiti me, neznani in, kakor se vidi, imenitni tujec, ne bo nič! Zato pa le vzemi mojo tovarišico in srečen bodi z njo dokler moreš; saj kakor je danes izdala svojo majko, tako izda jutri tudi tebe lahko.

Na te odločne in plemenite besede se ni mogel Značaj več premagovati, ampak presrečen in navdušen stopil je bliže odkritosrčni krasotici, in jej rekel:

— Oh, ti si res zlatá vredna mladenka. Evo, česa sem iskal v Slovencih, in bal se, da ne dobim tako z lahka! Ná roko, uzorna zvezda moja. Slovenka hočeš na vsak način ostati, zato pa bodeš tudi moja!

To ni bilo po godu drugi deklici. Od same jeze in nevošljivosti je grdo zarudela in se tako zagnala v tujca:

— Kaj hočeš, nespametni tujec, s tem trmastim dekletom, ki bi se rajše odreklo tebi, nego svoji slovenski ničevosti! Glej, jaz se pa vsemu odrečem, da le tebe dobim.

— No, jaz sem tak mož, kateremu ugaja ravno nasprotno. Sram te bodi, ki tako brezobzirno in lahko-miselno zametuješ, kar ti je Bog poleg vere, najlepšega podaril na zemlji — značaj, prepričanje, um srcé; svojo narodnost, svoj jezik, svojo domovino! Vse to se ne kupuje, pa se tudi ne prodaja. Le hodi z Bogom, lepa, ali malovredna tujka!

Ti pa, prekrasna in krepostna izvoljenka moja, teči domu, objemi drago mater, izjokaj se ji veselo v naročji, sporoči jej da si drazega dobila, da si zaročenka, in da skoraj pride po te in te visoko povzdigne pred svetom najmodrejši, najbogateji, najlepši mladenič devete dežele, tvoj ženin — Značaj!

V a n j u š k a

Književnost in umetnost.

Pod tem zaglavjem bode prinašala „Slovenka“ kratka, jedrnata poročila, s katerimi bomo opozarjali zlasti naše č. čitateljice na najnovejše, za ženstvo primerne pojave v literaturi, gledališči, v domačem slikarstvu in kiparstvu.

„Ksenija“, opera v enem dejanji, se zove največje delo V. Parme. Dne 5. t. m. se je pela ta opera z največjim vspehom v Ljubljani. Komponist „Urha“ je pokazal s „Ksenijo“, da je v enem letu jako napredoval in da nam more podati še mnogo lepega. Libreto drame je romantičen: dva brata plemenitnika ljubita isto devo. Mlajši se umakne v samostan, starejši pa ugrabi Ksenijo. Dekle uide in pribeži v samostan, kjer se uname mej bratoma ljut boj. Ksenija, hoteča zabraniti bratomorski boj, skoči iz samostana mej brata ter, zadeta od meča, pade mrtva mej tekmece na tla. — Najbolj sta ugajala v operi zbora mnihov in hlapcev viteza, valček (gdč. Polakova) in samospjev muiha Aleksija (g. Binder). Krasen pa je še posebno intermezzo. Občinstvo je navdušeno odlikovalo komponista, intendantca pa mu je podala za sluzen venec.

* * *

Povesti I. zvezek spisal dr. Ivan Tavčar.

O tem delu smo prejeli obširno oceno, a za to št. ni bilo prostora, za sedaj priporočamo prav toplo našim čitateljicam lepo knjigo s zanimivim in raznovrstnim čtivom.

Koncert, katerega je priredila dne 3. januarja ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Trstu, izvršil se je krasno. Ako rečemo krasno ni navadna fraza, s katero se vse hvali, bilo je res videti v vsem programu, da so bili vsi sodelovatelji vestno pripravljeni.

Deklamacija, petje, tamburanje in igra bilo je uprav dovršeno.

Po igri smo videle, da ima naše občinstvo tudi resne igre rado, take igre, ki pretresejo in blažijo; ne bi-li bilo za nekaj časa dovolj — neslanih burk? F.